
Studenti, kteří učí studenty

Studenti, kteří učí studenty

Mnozí studenti si prodlužují studium tak dlouho, až se jejich bývalí kolegové stanou jejich učiteli

Mladí asistenti na VŠ vypadají na dvacet, ale mají velkou moc. Zatímco někteří začínají studovat až před třicítkou, oni v sedmadvaceti přednáší na univerzitách. Jak se učí studentům, kteří učí studenty?

Česká populace stárne, ale na některých katedrách se to jen hemží mladými vyučujícími. Mají velké ambice, nízké platy a chtějí uspět. Stát se šéfem katedry, publikovat v zahraničí, být uznávanou osobností na poli vědy či umění nebo se chlubit se pověstí nejoblíbenějšího učitele. Ti, kteří si uchovají nadhled a nezredukuje svůj obraz o studentovi na shluk našprtanych pouček, možná uspějí.

"Mám čerstvou zkušenost s mladým učitelem, který mě u zkoušky trápil dvě hodiny. Nebylo mu ani třicet, neměl vůbec žádnou autoritu, předčítal mi ze sto let starých skript, a když mě vyhazoval, měl očividnou radost ze své momentální nadřazenosti. Jednou si při zkoušení četl i časopis," vypráví Zdeněk, pětadvacetiletý student Masarykovy univerzity v Brně.

Právě setkání s tímto vyučujícím Zdeňka natolik otupilo, že začal uvažovat o změně životního plánu. "Zatím zkouším uživit rodinu z platu středoškoláka. V životě jsou důležitější věci než pocit vlastní důležitosti. Mám strach, že bych jednou mohl dopadnout jako on a zahořknout," tvrdí otec ročního dítěte.

O své kuriózní zkušenosti s mladým vyučujícím napsala také Ivana z univerzity v Olomouci. Tu dokonce zkoušel její bývalý spolužák z ročníku. "Kvůli pobytu v cizině jsem si nestihla včas udělat všechny zkoušky a dodělávala jsem je až v době, kdy někteří spolužáci už měli po promoci. Když jsem zjistila, že se můj bývalý partner stal asistentem jedné z kateder, nepřikládala jsem tomu velkou váhu. Když jsem se pak dozvěděla, že mě bude zkoušet právě on, dokonce jsem si oddechla. Drahoušek mi ale na zkoušce vyčetl rozchod a řekl, že když jsem ho opustila, mám spoustu času na učení a rád mě tedy uvítá na dalším termínu. Tak nerozumné chování bych od něj nečekala. Asi mu ujely nervy, protože ještě není zvyklý zkoušet své vrstevníky."

Mladí lidé se s úspěchem a mocí vyrovnávají mnohdy hůř než jejich starší kolegové. "Starší a zkušenější kantoři při zkouškách čas od času přimhouří oči a vzpomenu si na to, že i oni se před čtyřiceti lety klepali před každou zkouškou a na slově profesora závisela jejich celá budoucnost. Shovívavosti a citlivosti se musí každý mladý člověk učit," potvrzuje názor studentů Martina, praktikantka v psychologické poradně. "Dobrá zpráva pro všechny je, že všechno přijde s věkem. Člověk pak polevuje ve svých ambicích a soustředí se spíš na rodinu," dodává budoucí psycholožka.

Koho studenti uctívají?

Studenti jsou sice nemilosrdnými kritiky, ale vždy ocení, když k nim vyučující přistupuje jako k sobě rovným. "Na první přednášku přišel úplně obyčejný kluk s batohem na zádech a v ošoupaných džínách, posadil se na místo přednášejícího a začal nám diktovat seznam literatury. Nejdřív jsme na sebe nechápavě zírali, ale potom jsme pochopili, že je to učitel, a ztichli jsme. Když jsme ho pak poznali při zkoušce, nemohli jsme si ho vynachválit. Vypadal sice jako mládě, ale jeho znalosti byly ohromující. Na nás přesto žádné detaily nechtěl, jenom základní věci. Prý po nás nebude chtít to, co by sám jako student nevěděl. Po pár měsících učení už má fantastickou pověst na celé škole. Člověka nejde soudit podle věku, ale podle toho, co dokázal a jaké k tomu použil prostředky. Tenhle si zaslouží náš obdiv," vyprávějí Věra a Markéta, studentky pedagogické fakulty v Plzni.

Pohled z druhé strany

Jak vidí své mladší kolegy ti, kteří vyučují už několik desetiletí? "Musím uznat, že jedna z mladších kolegyň skutečně podlehla svůdnému pocitu, že je pánem nad osudy svých studentů. Osobně v tom neshledávám nic tak neobvyklého, protože i učitel je samozřejmě z masa a kostí. Co mě však velice zraňuje a znepokojuje, je situace uvnitř mladého kolektivu všeobecně. Nevím, jestli to je na všech vysokých školách stejné, ale u nás mezi mladšími učiteli panuje rivalita, což mi nesmírně vadí. Když v rámci jednotlivých kateder rozhodujeme o tom, kdo bude přednášet určité téma nebo kdo pojedá reprezentovat fakultu na konferenci, atmosféra zhoustne. Mladí by chtělo všechno na povel a hned a nemyslí na to, že učit na vysoké škole je především výsada a poslání," rozhořčila se jedna z oslovených profesorek Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, která si nepřeje být jmenována.

JUDr. Ján Matejka, vědecký pracovník a oblíbený vyučující na právnické fakultě v Plzni, má zkušenost zcela opačnou. Tento zástupce mladších učitelů tvrdí, že mladí asistenti se navzájem respektují. "Rivalita je minimální. Dokonce bych řekl, že je na zdravé úrovni a projevuje se pouze v diskusích, které občas bývají ostré, ale mají své hranice. V odborných článcích se navzájem doporučujeme a citujeme."

Další početnou skupinku studentů, kteří učí studenty, tvoří mladí cizinci. Nejedná se sice o studenty postgraduálního studia, kteří by mezi svými přednáškami psali odborné práce, ale také oni učí. Po svém. Na vysokoškolských kolejích totiž funguje celkem spolehlivý systém vzájemné výpomoci a výměny informací. A tak mladí Američané, Rusové a ostatní cizinci, kteří studují na českých univerzitách, pořádají neoficiální jazykové semináře. "Systém funguje následovně: Já tě naučím svůj jazyk a ty mě naučíš třeba vařit," vysvětluje Soňa, studentka ruštiny, která složila státnice právě díky své ruský mluvící spolubydlící. Není učitel jako učitel. Nejlepším učitelem je možná ten, kdo se chce sám něco naučit. Z tohoto pohledu vyhrávají studenti učící studenty na celé čáře - hlavně ti s mladou duší. *